

lita, sed submissa: quia nemo, quum invenit gratiam, desinit esse homo; sed retinens quod per naturam accepit, qualitate mentis et corporis supra hominem per gratiam vivit qui tamen homo fuerat per naturam.

227. Divino igitur iure plus debemus gratiae, quam naturae; et plus illam venerari atque diligere in nobis, quam id quod natura fecit in nobis. Nam illum verum finem boni, quem omnis anima rationalis, sive rationis quodam naturali instinctu plus amat, quamvis multi, vario errore delusi, illum fugiant appetentes, non prima naturae mater, sed gratiae mater secunda prosequitur, vel consequitur: propterea ex natura mater, quum dexteram atque sinistram regni pro filiis petisset, non accepit (MATTH. XX cap.), quia non naturae, sed gratiae superna haereditas danda est: *Quamobrem ex illa hora accepit illam discipulus in suam: ex illa hora, scilicet, qua Christus pro Matre reddidit matrem, aut matri naturae addidit matrem gratiae, discipulus matrem Virginem, in suam animo reverenti et animo inclinato suscepit.*

228. Ex his igitur manifeste apparere potest, fidelis anima, quod insatiabilis amor dulcis Iesu, qui omni modo omnino tuam operatur salutem, tuis compatiens lapsibus, in recommendatione materna tibi medicinam providit, et apud iustitiam suam efficacem tibi constituit advacatam. Ille vero, qui primo meruit huius medicinae sanitatem potiri, *discipulus ille quem dilgebat Jesus;* qui, sicut in ceteris, sic et maxime fuit in ista recommendatione dilectus,

non mediocriter ditatus fuit ampliatione, virtutibus et meritis ac supplicationibus huius sacratissimae Matris.

229. Nec quisquam humanae pietatis amore pro compassione Virginis moveatur quod pro Filio Dei acciperet filium Zebedaei, et quod pro morienti Christo pro successione tenendus esset Ioannes; quoniam Christus nec se filium Virginis denegavit, et indubitate resurrectionis proximae fidem alma Virgo tenebat; propterea talis filiatio non erat inopportuna: nec ita Virgo absorbebat doloribus, ut talia, quae agebant mysteria, ignoraret: Christus vero non pro eo quod moriebatur hoc agebat sensualiter, vel humane, sed ut vere virtus, et gratia, demum aeterna felicitas adderetur.

DOMINICA II. POST EPIPH.

Amor confoederationis per admirationem generalem.

EERTIA confoederatio est admirationis generalis; propterea subditur a Matth. xxvii cap. quod a sexta hora tenebrae factae sunt super universam terram usque ad horam nonam, ut verificaretur quod (AMOS VIII cap.) scriptum est: *In die illo occidet sol in meridie, et obtenebrescere faciam terram.* Stupendum quidem miraculum fuit hoc per universum orbem illico et uno momento ob-

scuratus est sol: nam sicut accensa lucerna in domo subito per radios non obstatos totam domum illuminat; ea vero celeritate qua extinguitur in omni parte domus tenebrae diffunduntur; sic quum lumen visibilis mundi radius solis subito fuit extinctus, immo ipse sol in suo corpore obscuratus, totus sensibilis mundus in omni parte sui obtenebratus est, ut inter mundi sapientes et studentes in motibus syderum notaretur esse miraculum praeter solitum naturae cursum, et consuetum eclipsis modum, quae numquam in sole agitur, nisi quum inter solem et terram in toto, vel in parte luna interponitur: et tunc luna librabatur in inferiori hemisphaerio super terram deorsum, sol vero in superiori hemisphaerio super terram in altioribus sua sphaerae partibus ferebatur.

231. Insuper Dionysius in epistola ad Polycarpum dicit se tempore passionis Christi fuisse in Aegypto, et diligenter notasse multa miracula in tali solis eclipsi. Ecce quod aer obscuritate vestitur in testimonium sceleris, quia innocens moritur. Eclipsatur contra naturam sol, quia contra naturam patitur verus Sol, et Auctori vitae morienti nobilis lux condoluit; et quodam iure vindictae datae sunt tenebrae ignorantis mundo, quoniam mundus Dei Filium non cognovit. In mysterium quoque voluit Deus circumcidere oculos hominum cum tenebris densis, ne visus in obiecta forinseca vagaretur; sed ut ingredetur ad cor ad considerationem eorum quae contra Dei Filium agebantur; diemque vertit in noctem, ut intentior fieret consideratio-

et contemplatio arcanorum tam his qui prope, quam his qui longe Filii Dei passioni astabant.

232. Quod quidem in Atheniensibus imposterum patuit, quando ex illis tenebris, annotato tempore quo factae sunt, magna lux fidei in eorum cordibus interluxit. Obstupuerunt quidem solem contra naturae ordinem eclypsari, ut non pars solis ex interpositione lunae, quae totum tota etiam obex facta eclypsare non posset, sed totus divina potentia sit conversus in tenebras; qui, tunc ultra capere non valentes, pro ignoto Deo aram fieri decreverunt, sive futurae memoriae characteribus mandaverunt. *Ad illam autem civitatem Praedicator gentium veniens, cum Areopagitis facto congressu, ut scribitur Act. xvii cap. Dionysium convertit ad fidem;* causam principalem disserens quare per omnem terrarum orbem illo die tenebrae sunt diffusae; necnon quem ilij Deum ignotum dicebant ut notum eis definivit et praedicavit.

233. Quod autem de tenebris dicitur quod *factae sunt super universam terram, scilicet, a duobus Evangelistis, ab alio quod tenebrae factae sunt, et sol obscuratus:* sed unum ex altero secutum est; quia ex obscuritate solis, quae coepit sexta hora, tenebrae sequentur usque in horam nonam in qua Christus voluit expirare, antequam tenebrae pellerentur. Post expirationem vero illico cetera signa sunt secuta. Nec etiam a mysterio vacat quod *ab hora sexta usque ad horam nonam,* idest, per tres horas *tenebrae factae sunt;* ut innuantur aperte quod tres sunt expulsae virtutes, vel potius in homi-

nibus eclipsatae, in quibus anima peccatis mortua reviviscit, ut est fides, spes, et charitas fructuosa; et tres in anima hominum sunt hebetatae potentiae, ut propter hominum scelus huiusmodi committeretur scelus, ut in carne moreretur Dei Filius.

FERIA SECUNDA

Amor mirae derelictionis per condemnationem.

QUARTUS autem Christi inflammans amor in cruce fuit mirae derelictionis, et de hoc subditur: *Ei circa horam nonam, scilicet, incoptam, nondum tamen finitam, exclamavit Iesu voce magna: Eli, Eli, lamma sabacthani? Hoc est: Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me?* Exclamavit autem Iesus ad Patrem ut homo in doloribus constitutus mortique propinquus. Voce magna clamavit, ut eum audirent in cruce pendentes et de proximo morientem, quem suaviter ubique docentes contempserunt: simulque hoc clamore admonet nos diligenter pensare quod vere non diligimus Deum, si pro loco, et tempore non exponimus nos ad quaecumque difficultia pro amato: atque congemians subdit: *Deus meus, creatione, Deus meus, unione, ut quid dereliquisti me?* Tripliciter enim fuit Christus propter amorem nostrum derelictus a Patre. Primo per condemnationem, secundo per privationem, tertio per operationem.

235. Primo enim per condemnationem; nam, ut

dicitur Ioann. III: *Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret, scilicet, per condemnationem ad mortem pro salute nostra.* Propterea sentiens Anima Christi super se recipere diram sententiam pro omnibus peccatoribus, pondus dolorum omnium perfecte contemplans, quasi ad Patrem querula admiratione proclamat, dicens: *ut quid dereliquisti me?* quasi dicere velit: Sic propter amorem humani generis passionibus et consumtumeliis mortis opprobriose a te traditus sum, ut quasi illius beatae unionis, et inviolabilis communionis, qua in Dei supposito ista dolorata natura inserta est, tu, Pater, zelo iustitiae videaris oblitus.

FERIA TERTIA

Amor mirae derelictionis per privationem.

SECUNDO autem derelictus est Christus a Patre per privationem, scilicet, spiritualium consolationum: nam quum in ceteris Dei electis pro suo honore certantibus et patientibus influxus divini dulcoris quasi totam supportaverit, et temperaverit vehementiam illati doloris; solus ipse Jesus, quantum ad hoc, est praeter ceteros in passionibus derelictus, ita ut nulla gaudii et dulcoris redundantia fieret ab habitu, et ab actu sua gloriae in naturam quae patiebatur, sic quod mitigaret passionis acerbitatem: et hoc ut tantum immense

pateretur, quantum illa natura passibilis pati poterat, omni ab eo refrigerio separato.

237. Et hoc quidem attestatur virtuali perfectioni omnium habituum mentis Christi: nam quanto fortius patitur virtus, nullo alio experto dulcore, nisi ipsiusmet amatae rectitudinis, tanto est sublimior actus qui ab ipsa procedit. Ratio huius est, quia culmen virtutis patientiae principalius, et essentialius consistit in virtuali fortitudine sui habitus, et illius actus qui magis specificus est, quam in aliis sibi annexis: unde qui plus habet de illo, plus habet simpliciter de culmine patientiae verae. Et idem iudicium est de quacumque virtute. Actus autem principalissimus ipsius patientiae est nullo offensivo, nulla molestia, nulla ratione impatientiae vitio locum dare: sed tunc virilis, et robustus amor servandi patientiam, et fugiendi omnem ipsius impatientiae deordinationem est principalissimus actus eius. Constat autem quod quanto difficilior, et penalior est tentatio quae infertur, tanto difficilius est non cedere ei. Unde, ceteris paribus, maius est grandem molestiam, quam modicam sufferre.

238. Et iterum maius est aqualem molestiam sustinere ex solo robore habitus virtuosi, et conatum voluntatis habituatae per eum, quam facere hoc cum aliquibus adiutoriis assistantibus habitui, et voluntati. Hunc autem summae patientiae statum etiam aliquibus singulariter electis quandoque Dominus impertitus est, sicut fecit patientissimo Iob; in quo, ut plenius probaretur robur virtutis eius,

videtur Deus cessasse a talibus immissionibus spiritualium consolationum, atque dulcorum. Propterea non immerito Iac. v, proponitur Iob una cum Christi morte in ipsius patientiae singulare exemplum. Idem videtur accidisse in Paulo (II Cor. i) quum ait: *Quoniam supra modum gravati sunus supra virtutem, ut taederet nos etiam vivere.* Et haec est penuria de qua ad Philipp. iv cap. idem Apostolus ait: *Scio abundare, et penuriam pati.* Hoc etiam statu Beata Virgo ad litteram, et mystice probata est. Quod quidem manifeste ostendit, quum Luc. 2. cap. in reinventione Filii ait: *Ego, et pater tuus dolentes quaerebamus te:* de quo statu etiam Joseph participem esse ostendit.

FERIA QUARTA

Amor mirae derelictionis per onerationem.

TERTIO quidem derelictus est Christus ab aeterno Patre per onerationem, quia ipse solus onus suae passionis portavit, eo quod ipse solus pugnavit ex propria gratia ab omni adiutorio liber, cui gratia sua, tamquam radici meriti, debebat connecti. Unde Is. lxiii, ipse Dominus ait: *Torcular calcavi solus, et de gentibus non est vir mecum:* nam tota dolorum suorum fiebat supportatio in seipso, quia nulla creatura plene poterat ei compati, sed ipse patientis, et compatientis tenuit in se actus, atque dolores. Unde, ad modum magni et spatiosi maris, intra cuius abyssalem ambitum

ipsius inundationes, et fluctus semetipsos illidunt; sic dolores animae Christi mirabilibus in se reflexibus, et reciprocationibus, quasi infinitorum respectum, capacitatem immensurabilis mentis illius, semetipsos illidendo, continue perstringebant. Unde in persona illius Propheta (PSAL. LXVIII) ait: *Veni in altitudinem maris, scilicet, amaritudinum, et dolorum, et tempestas demersit me.* Nullus autem Sanctus sic potuit derelinqui, quia nullus unquam habuit gratiam, nec habere poterit in aeternum, nisi gratiae Christi insertam: immo nulla gratia aliquid est, nisi id quod ipse Christus in seipso dignatus est facere: et ideo nullus relinquitur in passione, neque in aliquo virtutis actu, quando sit Christus qui patitur et agit in illo.

240. Quod autem dicit: *Deus meus, Deus meus, ut quid me dereliquisti?* consonat Psal. xxi, in quo Propheta loquitur in persona Christi pendentis in cruce, dicens: *Deus meus, respice in me: quare me dereliquisti? longe a salute mea verba delictorum meorum.* Secundum enim Hieron. Christus cecinit hunc in passione Psalmum, atque sequentes usque ad versum illum: *In manus tuas commendabo spiritum meum.* Quod autem (MATTH. XXVII) subditur: *Quidam illic stantes, et audientes, dicebant: Eliam vocat iste: Sine, videamus an veniat Elias liberans eum, de ignorantia cruci assistentium, et non intelligentium Christi linguam provenit, qui nomine Eli suum Patrem invocabat.* Saeppe etenim fit ut defectu male intelligentium unum pro altero interpretetur.

FERIA QUINTA

Amor attractionis per sitim corporalem.

QUINTUS vero Christi inflammans amor in cruce fuit attractionis in admirabili siti ostensus; propterea subditur: *Sciens autem Iesus quoniam omnia consummata sunt, ut consummaretur Scriptura, dixit: Sitio.* Fere omnia in Christo erant completa tormenta, et mysteria passionis: hoc tamen restabat, praedicente Scriptura, quod proxime moriturus sitiens potaretur aceto: *Sitio* propterea inquit. Triplici enim siti sitiebat propter amorem nostrum amorosus Iesus. Prima fuit corporalis, secunda spiritualis, tertia vero mortalis.

242. Prima enim sitis extitit corporalis. Ad litteram enim Christus sitivit, tamquam sanguine, et humore corporis exhausto. Est nihilominus advertendum quod ex Mattheo, et Marco ad litteram bis legimus Christum fuisse potatum, semel non pendentem antequam configeretur in cruce, et iterum circa horam nonam, quum, secundum Ioannem: *Sitio* proclamavit. In prima enim *datum est ei vinum mirrhatum cum felle mixtum: et, quum gustasset, noluit bibere.* In secunda vero exprimitur acetum tantum: nam, secundum Ioannem, quum Christus dixisset: *Sitio,* subditur: *Vas ergo positum erat aceto plenum.* Et statim Matth. addit: *Et continuo currens unus ex eis acceptam spongiam implevit aceto, et imposuit arundini, et dabat ei*

bibere. Et statim Ioannes subdit: *Quum ergo accepisset Iesus acetum dixit: Consummatum est; ut ex ipsis duabus potationibus verificaretur quod de hoc Propheta (PSAL. LXVIII) ait: Et dederunt in escam meam fel, scilicet, ante suam crucifixionem; et in siti mea, id est, quando: sitio proclamavi, potaverunt me aceto.*

243. Quod autem vas aceto plenum paratum erat magis ex malitia ad passionis augmentum, quam fortuito casu, factum esse credendum est. Ipsa quoque spongia arundini superposita mystice manifestat quales erant qui in eius passionem convernerant. Cavernosa est enim spongia, et ex omni se, quum immittitur, imbibitur illa liquore, ut intus et extra appositis illa liquoribus madefiat: sic enim erat damnata conditio Iudeorum, ut intus, et extra contra Christum amaritudinis pleni essent et cavernosi ad suscipiendum invisibilem regulum, et adversus Christum malignitatis omne commentum. In arundine vero, qua non solum oblatus est Christo amarus potus, verum etiam percussum eius caput, quum vacua sit, et ab ariditate sic dicta, Iudeorum et torquentium Christum omnium bonorum vacuitas et a virtute ariditas demonstratur. Acecum vero, quod fuit natura vinum, sed alteratione in amaritudinem est conversum, naturam ostendit Iudeorum, et crucifigentium Iesum, qui, quum essent natura boni a Deo creati, ex horrendis affectionibus, odiis et invidiis, atque ex corruptis moribus contra Christum in amaritudinem crudelissimam sunt conversi.

244. Quantum putas, verbum Filii, quaerentis potum praecedit praecordia virginea mentis, quae, in tanta anxietate videns Filium suum mori et lugubri voce potum expetere, reperit se non habere vel modicum simplicis aquae unde posset eius mitigare ardorem? Devote enim pensate quod, conversa ad populum, diceret eis: O fratres, et filii mei dilecti, compatimini Filio meo dilecto: amore Dei, obsecro, facite mihi hanc consolationem, date aliquantulum potum Filio meo antequam moriatur, et parco vobis de omni iniuria mihi illata.

FERIA SEXTA

Amor attractionis per sitim spiritualem.

SECUNDA autem sitis spiritualis fuit. Per primam autem sitim iam dictam introvehimur in altiora secreta, et admiramur mysterium charitatis Christi, dum verbum corpori competens tam mirae animae spiritualiter commendavit, exprimens per corporis vocem vehemens in anima sua desiderium salutis nostrae. Triplex enim desiderium, quasi tres materias sitis, erga nos habebat amorosus Jesus.

246. Primum nostrae redemptionis, secundum nostrae reformationis, tertium nostrae glorificationis. Primum, inquam, desiderium, erga nos habuit Christus, scilicet, nostrae redemptionis. Nec tamen ex accidenti, quia Deus homo erat, ei affuit haec sitis; sed quod erat aeternum atque secretum in Trini-

tate beata humanatus Filius demonstravit in carne, tempore, videlicet, passionis, quando nostrae redemptionis mysteria celebrata sunt. Nec decebat tale desiderium alio in tempore aperiri, nisi eo tempore quo redemptionis nostrae pretium per mortem et sanguinem solvebatur; quamquam figuris et aenigmatibus saepe in veteri Testamento sit ostensum, Prophetisque multipliciter sit revealatum.

247. Secundum vero desiderium habuit Christus, scilicet, nostrae reformationis; videlicet, ut deformatae imagines animarum reformarentur ad imaginem Dei, ad quam tempore creationis formatae extiterant. Proprium quidem est et boni et bene instituentis magistri non quiescere nisi restauret, si deperit aliquid ex eventu; et sollicitorum nunciorum est ferventer commissis insistere, quounque iniuncta perficiant. Acceperat in mandatis a Patre Filius aeternus, in tempore nuncius et magister, ut revocaret errata, restauraret deperdita, ut ex imis atque depressis replerentur supernae nationes.

248. Tertium quoque desiderium habuit Christus, scilicet, nostrae glorificationis: sicut enim quod desiderose bibitur delitiose recipitur, et subito trahicetur ad intima cordis; sic et Christus in ardore amorosae sitis omnes electos suos delitiose bibit, et sibi incorporat; et ad sui corporis intima vocans, ad arcana gloriae delectabiliter introducit: unde de seipso, Io. XII cap., praedixerat, dicens: *Ego si exaltatus fuero a terra, omnia traham*

ad me ipsum. Ait enim: *Si exaltatus fuero in cruce tamquam bellator super regalem et militarem equum ascends, ac deinde tamquam triumphator vires omnium hostium suorum, quasi sub sua crucis pedibus tenens, dicit: omnia traham ad me ipsum, id est, omnes electos ex omni parte orbis, et ex omni genere hominum traham ad gloriam sempiternam; quia ubi ego sum illic minister meus erit.*

249. Dicit autem *omnia* maxime propter tria: primo ut innuat quod reprobi quasi pro nihilo reputantur, et quasi pro tanto sunt extra omnia entia: secundo, ut in electorum universitate doceat esse quamdam integrā totalitatem universi, per quam: *omnia* dici potest: tertio, ut secundum communem loquendi morem quo quando triumphantes omnia, quae sunt in regno iam capto, prout volumus iam sumimus, dicimus nos omnia trahere ad nos. Admiranda est igitur ista sitis Domini nostri.

250. Et mirum equidem est quod fons sitit, immo quod omnium aquarum redundantia sitit; et qui omnium sitim venerat tollere patitur quod ab aliis venerat auferre. Invitaverat ipse mulierem de Maria ut ab eo expeteret aquae scyphum, ne in aeternum sitiret, et nunc patitur sitim. Quid est hoc? nisi quia caput nostrum pro nobis ad Patrem: *sitio* alte proclamat. Pro nobis omnibus loquitur, se sitire contestans, velut caput pro membris, et desiderium, quod genus humanum habere debet gloriae sempiternae, Christus expressit pendens in cruce. Proinde, sitim exprimens, sitim a

nobis poscit, ut sic nos sitiamus ad eum, quem admodum Psal. xli praedocuit, dicens: *Sitivit anima mea ad Deum fontem vivum, quando veniam et apparebo ante faciem Domini.*

SABBATO

Amor attractionis per sitim mortalem.

TERTIA vero sitis Christi in cruce fuit mortalis, quia in cruce mori ardentissime affectabat. O amor omnia vincens! quomodo superasti in bono Iesu omnem mentis et corporis cruciatum? Nam licet Divinitas ad solum tricenarium annorum numerum, vel circa, terminaverit mentis Iesu immensurables esse dolores, atque Corporis cruciatum, [in cruce] ad solum trium horarum restrinxit spatium; non tamen fuit charitas Christi horum arctatione contenta, nisi in quantum fuit divinae voluntati conformis: sed simpliciter et totaliter et libere, quantum ex se fuit, si divinae voluntati placuissest ab eo tantum pondus exigere, se obtulit pro toto aeterno; unde dilatavit vitam suam per desiderium ad quoddam infinitum vivere, et ad sustinendum infinitas mortes, perfecte se offerendo ad omnes rationes; de quibus infra dicemus in principali tertia parte huius sermonis. Et si voluntas reputatur pro facto in quocumque peccatore gratia informata, quando, scilicet, facultas abest, pro quanto et quasi infinitissimo sacrificio reputata et accepta fuit a Patre

talis amorosa voluntas in ipso homine Deo? Verae igitur reconciliationis sacrificium et nostrae redempcionis pretium infinitum plus beatissimae Trinitati placabile fuit, quam totius mundi culpae ei potuerint displicere.

252. Experciscere ergo, o anima mea, morte Christi redempta, et regnare charitati cordis Iesu, non solum pro trium horarum cruciatu, sicut actum fuit in patibulo crucis, sed pro toto amoroso affectu suea mentis, quo factus est Sacerdos et Pontifex *in aeternum secundum ordinem Melchisedech;* neque initium, neque finem habens, id est, non habens terminum in sua longitudine et latitudine charitatis.

DOMINICA III. POST EPIPH.

Amor consummationis corporalis.

SEXTUS inflammans amor Christi pendens in cruce fuit mirae consummationis: nam finis praecepti est charitas, et potissime charitas crucis; unde, Ioann. xv, Dominus ait: *Maiorem hac dilectionem nemo habet, quam ut animam suam ponat quis pro amicis suis;* propterea subditur: *Quum accepisset Iesus acetum, dixit: Consummatum est.* Triplex enim est consummatio amorosa, qua propter nos consummatur et perficitur omnis perfectio nostrae salutis. Prima est consummatio corporalis,